

PÉCS VÁROS KÖZPONTJÁNAK MEGÚJÍTÁSA

MŰLEÍRÁS

CÉL

Olyan városi főter, fő tér-együttes, amely a városi lét sokszínűségének toleráns befogadófelülete.

Olyan köztér, amiben az itt élők és az ide látogatók döntő többsége egyaránt számára kedves személyes kötődési pontokat találni képes.

Olyan városi agóra és fórum együttes, amelynek életében az EKF2010 az avatás ünnepe és amelynek utána évtizedekig meg kell felelnie a városi közélet „fő terével” szemben támasztott elvárásoknak.

TERVEZÉSI KONCEPCIÓ

Az alkotómunka alapját több koncepcióréteg egymásra olvasása alkotta. A rétegek:

1. gondolati, tartalmi réteg
2. funkcionális réteg
3. műszaki réteg

Ezek együttes egymásra hatása egymást erősítve hoz létre egységes esztétikai minőséget.

1. Gondolati, tartalmi réteg

Médiaközpontú világunkban a siker azonnal kell. A maradandó kortárs szellemi érték azonban „aznap vagy másnap” csak kemény elemző-gondolkodást követően válik befogadhatóvá. Sokak számára csak a máshol már megszokott, nem egyedi megoldások a könnyen befogadhatóak. Egy EKF főterének azonban egyszerre kell az adott hely és kor társadalmi szövetére és a kortárs művészet szellemi hullámaira (irányzataira) reagálni. Ez tette szükségessé a fizikailag kötöttebb, állandóbb minőségen túl a szabadabb lehetőségeket nyújtó installáció műfajában megjelenő gondolatok életre hívását.

Kortárs térépítészeti „hardver”

Céljainak meghatározása:

- Az új értékek hozzáadása mellett kiemelten reagáljon téren lévő értékekre, azokat védje és hangsúlyozza.
- A városközpont legyen az alkotó társadalmi szövet számára érzelmileg és racionálisan egyaránt befogadható.
- A kialakítás egésze és részletei optimista jövőképet sugalljanak, életet ünneplő elemekre épüljenek.
- „Mindannyiunk főtere” ideiglenes berendezésétől függően lehessen reprezentatív ünnepi tér, mediterrán piactér vagy csendes városi élettér.

Kortárs térépítészeti „szoftver”

Céljainak meghatározása:

- Legyen egy installációk fogadására alkalmas felület, ami egymástól független egyéni alkotók munkáját képes fogadni.
- Alakuljon ki egy olyan tárgy, ami befogadó, és alkotó gondolattal feltölthető.
- Legyen olyan alkotás, ami a térre érkezők által interakció kiváltására képes.
- Legyen olyan hely a téri pont a főtéren, amely ideiglenesen bármely európai alkotó számára bemutatkozási lehetőséget jelenthet pusztán csak az informatikai forradalom által biztosított internetes kapcsolatokon keresztül is.

2. Funkcionális réteg

A közterek, közterületek kialakítására alapvető befolyással bíró funkció rétegek:

- A sokszínű városi élethez kapcsolódó köztérhasználat befogadásához *többfunkciós felület* szükséges. Egy városnak rendelkeznie kell olyan nyílt, terepviszonyaival nem determinált szabadterrel, amely „tálcaként” sokféle „étkezésletet” képes hordozni.
- A *közlekedési-forgalmi rendszer* minden rétegében (személyes, közösségi) és minden típusában (gyalog, kerékpárral, gépjárművel, busszal, villamossal) más-más igényeket támaszt. A funkciók és igényeik mátrixa nagyon súlyos konfliktusokat hordozhatnak.
- *Közművek vezetését* biztosító területként nagyrészt csak szakemberek számára látható műszaki-anyagi kényszerpályákat szülnék.
- Egy települési köztér-rendszernek egyre inkább felismert alapfunkciója a kialakuló *klimatikus viszonyokra való reakció*.

3. Műszaki réteg

A teljes terület minden elemének műszaki szempontból magas terhelésnek is ellenálló minősége alapkövetelmény. A pályázat az alábbi fő műszaki rétegeknek való megfelelésre törekszik:

- A burkolati rendszer teherhordó rétegrendje, kopás- és fagyálló anyagminősége
- Vízvezetés rendszere mind a felszínen, mind az alatt,
- A köz- és díszvilágítás
- A rendezvények elektromos ellátása
- A területen szükséges vízellátás biztosítása
- A területen keletkező szennyvíz elvezetésének kialakítása

TERÜLETEGYSÉGEK LEÍRÁSA

Hunyadi utca

Funkció

Összekötés a főtérről és az északi várfal kapuja felé.
Osztóvonal és kapocs a nyugati és keleti északi belváros között.

Forgalmi rend és burkolati rendszer

A négyosztatú burkolt felület sávjai (nyugatról-keletre):

- Gyalogos
- Szabad gépjármű forgalom dél felé (autó, kerékpár, taxi potenciálisan busz)
- Korlátozott gépjármű forgalom észak felé (P - Nádor, kerékpár, taxi, potenciálisan busz)
- Gyalogos

Burkolatok és szegélyek anyagai (nyugatról-keletre):

- Középszürke vágott andezit burkolat
- Világosszürke gránit K-szegélykő
- Szürke térkő
- Világosszürke gránit K-szegélykő
- Középszürke vágott andezit burkolat
- Világosszürke gránit pont-szegélykő
- Középszürke vágott andezit burkolat

Közvilágítás

Oszlopra elhelyezett világítótestek (.hess márkájú / Ebro típus)

Csapadékvíz elvezetés

A térkő burkolati sávban, a szegély mellett, mindkét oldalon, az utca keresztmetszeti mélyvonalaiban elhelyezett pontszerű víznyelőkön keresztül.

Egyéb

Az iskolák és a Múzeum utca és a játszótér közötti gyalogos prioritású átkötést a térkő forgalmi sáv elvágása és közlekedési tábla jelzi.

Megye köz

Funkció

A teret az ősi utcarendszer használati, közlekedési rendszerének egymásba folyó irányjai alakították ki. Hangulatát egy nagyméretű fa és egy szolid ivókút meghitté, a főtérről mellett „véletlenül” felfedezhetővé teszi. Ideális helyszín vendéglőterasz kialakítására - a közeli Anna udvar szintársulatának kitelepüléseivel tarkítva.

Forgalmi rend

A tömb körbejárása csak engedéllyel történhet. Taxik számára az esküvőre érkező reprezentatív parkolás is csak várakozásként kaphat helyet. Az ifjú párt és a násznépet szállító autók számára 5 legális (közlekedési szempontból engedélyezhető) parkolóhely kedvezőtlenül hat vissza a burkolati struktúrára és annak használhatóságára. („Előnyösebb és kellemesebb a teraszvendéglő benzin és dízelgőz nélkül mint 5 parkolóhely.”) A taxik várakozóhelye a plébánia előtt (taxihívó jelzőoszloppal) a teret északi irányban elhagyni kívánók igényeire reagál - biztonságos beszállással.

Burkolati rendszer

- szegélyek és lépcsők világosszürke gránit burkolatok süllyesztett kialakítással
- a burkolt forgalmi felületek szürke andezit burkolatúak (15 cm széles, max. 50 cm hosszú elemek)
- a tér magja vöröshomokkő burkolatú

Közvilágítás

- falikarokra szerelt .hess Ebro típus

Csapadékvíz elvezetés

- vonalmenti vízelvezetési él mentén a burkolt felületek mélyvonalában

Egyéb

A Lakodalmas Ház és a Boldogság Háza által bezárt tér a tömb egységéhez tartozik. Felújításán kívül a Lakodalmas Háza rakódott „légkondicionáló réteg” eltávolítása szükséges.

Vizsgálható a Boldogság Háza tömbje körül ideiglenes engedéllyel körbehajtó és a taxi állomás mellett max. 30 perces várakozó forgalom kialakításának lehetősége.

A téren elhelyezett csobogó finom mives kő fém vagy kerámia anyagú szobrászati alkotás. Kialakításának minősége léptéke ellenére is megadja a tér alapkarakterét.

A már a Széchenyi térhez tartozó térrész formai-tartalmi értelemben a Boldogság Háza tömbjét záró elemként megfogalmazott vízfelületként, díszmedenceként jelenik meg. Fontos hogy itt a víz, mint elem felületként tükröződve jelenik meg a többi tervezett vizes elemmel ellentétben. A medence szélesebb pereme leülésre is alkalmas kialakítással készül.

Szepesy utca

Funkció

Nem változik, talán csak a „gyalogos elkerülő” szerepe gyengül, mert a forgalom nagyobb része haladhat a Hunyadi úton is.

Forgalmi rend

Nem változik, parkolás korlátozandó

Burkolati rendszer

- gránit bordűr
- a burkolt forgalmi felületek szürke andezit burkolatúak (15 cm széles, max. 50 cm hosszú elemek)
- gránit középvonal ami a felszíni vízelvezetés vonala egyben több pontszerű víznyelővel

Közvilágítás

- .hess Ebro típus falikaron

Csapadékvíz elvezetés

- középvonal pontszerű víznyelőkkel

Széchenyi tér

Felső térrész

Az évszázadok során kialakult „épületszobor” története és jelenlegi élete jelentős üzenettel bír Pécsen, félúton Essen és Isztambul között. Az alapvetően a szeretetre és a békére épülő két világvallás élő megbocsátásának és befogadásának fizikai manifesztációja a templom. A dzsámi emelkedik, így finoman izolálódik a tértől, míg a katolikus templombővítés a tér által körbenőtt, kapcsolata környezetével közvetlen.

Magterület

Itt található a város ősi észak déli és kelet nyugati főtengelye. Az így tartalmában kiemelkedő tér helyi definíciós pontjai a Szentháromság szobor, a Hunyadi szobor és a Jókai tér felőli utcatorkolat díszkútja. Ezek körül az elemek körül definiál egy második városi réteget a dzsámi, a Városháza tornya az Irgalmasok tornya és a Megyeháza kupolája. A harmadik réteg a táji léptéké, a Mecsek tömbje és a délre feltáruló táji távlat. Mindhárom réteg egymást erősítő módon pozicionálja a Helyet minden más Pécsi közösségi hely fölé.

A térrész egyszerre három fő feladatának felel meg. Biztosítja a városi reprezentáció terét központi fórumszerűen nyílt terével és a tér minden irányába szabad átjárást biztosító lépcsősoraival. Biztosítja a demokratikus városi közélet megélésének fizikai környezetét, fásított agóráját a térfalak mentén, ahol vendéglő- és kávézóteraszok mellett szabadon használható padok is helyet kaptak.

Funkció

Gyakorlatilag változatlan, közösségi találkozóhely, városi reprezentáció, az EKF2010 főtere.

Forgalmi rend

Alapvetően gyalogos dominanciájú terület, ahol a gépkocsi közlekedés szigorú megkötésekkel engedélyezett.

Burkolati rendszer

A tér két oldalán, a homlokzatok mentén a teljes tervezési területre jellemző andezit burkolat jelenik meg, különböző egyedi „Zsolnay” ill. más, pécsi kötődésű motívummal kiegészítve. A központi tér a maival azonos, nagy lapokból álló vöröshomokkő burkolatot kapott, míg a tér egyéb, felületei (lépcsők, támfalak, térplasztikák) keménymészkből kerülnek kialakításra.

Közvilágítás

A térfalak mentén középmagas (kb. 5 méter) fénypontú világítótestek állnak (.hess Ebro típus). Ezek fényét helyi, egyedi világítási megoldások egészítik ki: a térszobor függőleges felületein pontszerű aprócska ledek nyújtanak dísz- és biztonsági világítást. A kövek között fakadó forrás vonalas, „csíkos” ledfényekkel egészül ki. Fontos az egyedi térelemek (szobrok, emlékművek, homlokzatok) díszvilágítása, amely jelentős derítő hatást fejt ki.

Csapadékvíz elvezetés

Az út- és járdafelületek vízelvezetéséről pontszerű víznyelők gondoskodnak. A többi térrészen a felületek adta igény szerint, a szegélyek mellé beépítve találkozunk hosszanti víznyelő rácsokkal ill. pontszerű víznyelőkkel.

A téren, a Király utca torkolatában ma is megtalálható újságos pavilon a térrendezés végéig – ideiglenes jelleggel – megmaradhat, ez után a téren pavilon felállítani nem szabad, az újságos funkciót a közvetlen közelben, „térfalban” kell megoldani.

„A Mecsek lába” térszobor

A térszobor a kortárs térépítészeti „hardver” része, egyszerre lépcső, terasz, lelátó, árnyas pihenő – és műalkotás. Az eredeti lejtést mutató keleti térfal és a bevágott városi díszter közötti nyílást és szintkülönbséget kihasználva, karakterét tekintve mozgalmas, változatos; de ugyanakkor anyagában (keménymészkbő) egységes felület alakítható ki. Alapterülete 250 m², ez körülbelül 300 fő egyidejű leülését teszi lehetővé. Az árnyékoló fák (természetesen Fraxinus ornus 'Mecsek' fajtából) a térszobor szerves részét képező ültető-vályúkban kapnak helyet.

A térszobor egyszerre több léptéket képvisel: táji, városépítészeti jelként értelmezve a környező hegyek, dombok sziluettjét látjuk viszont, vagy éppen a Pécs környéki erdők fáinak hatalmas gyökereit. A tér viszonyrendszerében plasztikusan alakított térfal, egységes, de mégis változatos határoló felület. Az egyén szintjén alkalmas a pihenésre, meditációra – de egyben a művészi módon megformált felület, a mikrorelief befogadására is. A térszobor „OTÉK-kompatibilis”, a mészkbő felülete vésetekkel, felület-megmunkálással csúszásmentesíthető, a „nem kívánatos” használok (pl. gördeszkások, falfirkászok) ellen a nemzetközi gyakorlatból ismert fizikai és vegyi anyagokat lehet bevetni.

Párna-felhők / fényplasztika

*„És akarok még sok másszínű tintát,
bronzot, ezüstöt, zöldet, aranyat,
és kellene még sok száz és ezer
és kellene még aztán millió:
tréfás-lila, bor-színű, néma-szürke,
szemérmertes, szerelmes, rikitó,
és kellene szomorú viola”*

/ Kosztolányi Dezső: Mostan színes tintákról álmodom, részlet /

A fényplasztika a kortárs térépítészeti „szoftver” része. Alapgondolata kiegészíteni a tér elemeit egy, az EKF idejére felállítható installációval, amely az állandóság és biztonság mellett egyszerre hordozza az emberi lét, a kultúra időszakosságát, bizonytalanságát is.

Interaktív fényjátékra épülő, költői kép. Nappal a város egyik jelképeként ismert "öt torony" és három felhő motívumával, este az álmainkat segítő párnák megidézésével. Az installáció így alapvetően két aspektussal rendelkezik, melyek közül az egyik a nappali természetes fényben, a másik az alkonyatkor indítható belső színes, vagy a formákra vetített fényekben mutatkozik meg. Nappal a pozitív-negatív formatalálkozásokkal komponált, buborékszerű formák felhőkként kapcsolják össze a tornyokat szimbolizáló, égbetörő, fém és műanyag oszlopokat.

Este, ha ezek az oszlopok nem világítanak, akkor a párna-buborékok színesen lebegnek a térben. De a látvány fény-kompozícióját interaktív módon lehet befolyásolni (pl. öt ember egy időben megérint egy-egy oszlopot), így az oszlopok külön is, de együtt is világíthatnak a puha, párna-felhőkkel. A műanyag párna-felhők opálosan áttűnő tört-fehér felülettel rendelkeznek, mely lehetővé teszi, hogy nemcsak a változtatható belső fény által keltsen asszociációkat, hanem fényfestészeti játékokra is alkalmas legyen. A bemutatásra kerülő műveket az EKF2010 keretén belül, európai uniós képzőművészeti pályázaton lehet kiválasztani.

Esőben, a felhők „valós” funkcióval is rendelkeznek, amennyiben a formákról lecsorgó víz életet ad a látvány-együttesnek.

A párnák olykor lehetnek azonos színűek, olykor mindhárom lehet különböző fényű, melyeket a három alapszín és kiegészítőszíneinek variációi szolgáltatnak.

A „Párna-felhők / fényplasztika” a tér kiemelt pontján áll, amely határozott metszett síkokkal válik el a környező felületektől. A ferde síkok vízszintesen „vetődött” mészkőlapok sokaságából tevődnek össze, amelyek között víz fakad – éjszaka pedig még halvány fény is kiszűrődik a kőlapok közül. A lecsorgódáló vizet vonalmenti folyóka vezeti vissza a gépészeti aknába.

A Ferencesek utcája torkolatában egy kortárs anyaghasználatú és megformálású díszkút teremti meg a téri léptékváltás lehetőségét, finoman „belakva” a Széchenyi tér ezen fontos alterét. A többi vízképhez hasonlóan itt is fontos a víz megérintésének, megélésének lehetősége.

Az első világháború hőseinek emléket állító két, nagyméretű dombormű tematikája túlozottan tragikus a tér új szerepéhez, hangulatához, ezért a Bíróság bejárata előtt, egy méltó módon kialakított emlékfalba építve kap új helyet (a téren természetesen megmarad az örökmécses). Amennyiben ez a megoldás nem nyújt teljes mértékben jó megoldást, akkor egy egységes megemlékezési koncepció alapján kiválasztott új helyszínen kell első világháborús emlékhelyet kialakítani.

A Városháza előtere

Ez a térrész a felvezetés és az átkötés funkciójának kell, hogy megfeleljen. A Városháza előtt a legkorszerűbb vízkalkalmazás jelenik meg: a burkolat színes, pontszerű díszzeivel azonos rendszerben járószintbe süllyesztett, ún. „jet-kutak” alkotnak impozáns vízképek úgy, hogy a fúvókákat kikapcsolva a díszburkolat teljes felületén járható, használható. A Városháza előtt egy lépcsős megoldással lehet megfelelő előteret kialakítani, a másik oldalon megóvásra érdemes a ma is megtalálható, fákkal beültetett két kiemelt ágyás.

Irgalmasok utcája

Funkció

A Széchenyi tér térrendszerének déli záróeleme. A templom homlokzata előtti **Zsolnay-kút** valódi, erős jelkép. Kiemelése, környezetének meghittebbé tétele a tér kialakításában kulcsfontosságú. A teret a Széchenyi tér déli részétől a terep adottságait érdemben nem módosító, szórt állású, alacsony fákból álló zöld „lombfilter” izolálja.

Forgalmi rend

Kossuth térig (a mélygarázs lehajtó miatt) teljes mértékben megnyitott a közforgalom előtt. Innen engedéllyel lehet behajtani (buszok, taxik) – az útpálya buszokra méretezett, de ez szándékaink szerint elsősorban a tűzoltók behajtását teszik lehetővé.

Burkolati rendszer

A már ismert andezit burkolat a Kossuth tértől északra (ez „alatt” aszfaltburkolatú útpálya andezit burkolatú járdával).

Közvilágítás

A térfalak mentén közép magas (kb. 5 méter) fénypontú világítótestek állnak (.hess Ebro típus).

Csapadékvíz elvezetés

A szegély mellett, mindkét oldalon, az utca keresztmetszeti mélyvonalaiban elhelyezett pontszerű víznyelőkön keresztül.

UTCABÚTOROK, BERENDEZÉSI TÁRGYAK

Az utcabútorok (padok, hulladékgyűjtők, pollerek) alapvetően alátámasztják a tér karakterét, nem töreksenek önálló jelentés, önálló karakter erőltetett kialakítására. Az aknafedlapok – pontos felmérés és racionalizálás után - „pécsi fedlappal” fedettek.

NÖVÉNYZET

A tér beállt faállománya kivétel nélkül megőrzésre – és kiegészítésre – érdemes (fafelmérést ld. a 3. sz. tablón). Ennek elsődleges célja a zöld növénytömeg megadása (az alapsík helyett). A lombkoronaszint árnyékolása nyáron a tér élhetőségét szolgálja. A korszerű térépítészeti elveknek megfelelően relatív alacsony a cserje ill. egyéb növényfelületek mérete a tér alapterületéhez képest.

BURKOLATOK

A teljes terület burkolatrendszerének alapvetése a tartósság, funkcionalitás, reális beszerezhetőség, kötődés a helyhez és tisztelgés a Széchenyi tér jelenlegi kialakítása előtt. A gépkocsival is járt (vegyes forgalmú) szakaszok andezit burkolatot kaptak, amely oldalán vágott - így pontosan illeszthető, felületén pattintott – így hagyományos, nem csúszós felületet biztosít. A Széchenyi tér magtere a maival azonos, nagy lapokból álló vöröshomokkő burkolatot kapott, míg a tér egyéb, felületei (lépcsők, támfalak, térplasztikák) keménymészkből kerülnek kialakításra.

AKADÁLYMENTESÍTÉS

A főtér és a kapcsolódó közterületek rendszere teljes körűen akadálymentes, a tér minden pontja kerekesszéssel, babakocsival megközelíthető. A látásukban korlátozottak tájékozódását, mozgását kontrasztos burkolatok, a kőfelületekbe mart vezetősávok és adott esetben hangos jelzések, információk segítik.

KÖZLEKEDÉSI RENDSZER

Jelenlegi közlekedés

Gépjármű

A Széchenyi tér és környékének közlekedése jelenleg nem megfelelően kialakított. Részben a lakossági igények, részben a városszerkezet erősen rányomják bélyegüket a közlekedési rendszerre. A Széchenyi tér Pécs város Főtere, így a város egyik legfőbb identitáshordozója. A tér gyalogos átjárhatóságát jelentősen megnehezítik a taxik, illetve az engedéllyel, vagy engedély nélkül itt közlekedő gépjárművek. Az északról érkező forgalmat a Hunyadi utca veszi fel, ahonnan érkező forgalom a téren keresztül (hurok rendszer) biztosítható a visszafordulás. A délről érkező forgalom a Munkácsy utcán keresztül közelíti meg a teret, majd a Perczel utcán hagyja el azt. Az Irgalmasok utcája csak behajtási engedéllyel használható.

A parkolás szintén a tér, illetve az egész pécsi belváros jelentős problémája. A térfalak előtt, valamint a tér középső átkötésében elhelyezkedő parkoló gépjárművek zavaró vizuális tartalommal járulnak hozzá a tér összképéhez.

Buszközlekedés

A téren jelenleg két buszjárat halad át, mind dél-észak, mind észak-dél irányokból érintve a területet. A szűk utcák a megállást nehézkessé teszik, valamint az Irgalmasok utcájának gyalogosforgalmát is megnehezítik.

Gyalogosközlekedés

A belváros gyalogos jellegéből adódóan a Széchenyi tér biztosítja az összeköttetést az fontos gyalogoscélpontok között. Itt bonyolódik a sétálóutcák (Ferencesek utcája, Király utca) közötti, valamint a Székesegyház és Szent István teret célzó forgalom. A tér gyalogosok számára történő akadálymentesítése szükségszerű.

Kerékpáros közlekedés

A kor, valamint az ökológia követelményeit figyelembe véve az alternatív közlekedési eszközök használatának erősítése lényeges. Annak ellenére, hogy Pécs domborzatánál fogva nem kifejezetten kerékpárbarát város, ez a közlekedési mód egyre nagyobb teret nyer. A Széchenyi tér jelenleg nem csatlakozik kerékpáros útvonalrendszerbe, pedig összekapcsoló szerepe igen jelentős a keleti és nyugati városrész között.

Tervezett közlekedés

Gépjármű

Az élhető városi tér elérése érdekében a Széchenyi tér tehermentesítése fontos. A teret csak engedéllyel rendelkezők, illetve taxik vehetik igénybe. Az északról várható forgalom a Hunyadi utcán keresztül az egyirányú, de köz számára járható Mária utcán zajlik. A délről érkező gépjárművek a már említett jelenlegi, Munkácsy utca, Perczel utca vonalon haladnak.

A tér teljes területén megszűnik a parkolás, az igényeket a 2010-ig elkészülő Kossuth tér mélygarázsa, illetve a Nádor szálló mélygarázsa szolgálják ki. A Nádor szálló garázsának megközelítése a Mária utcából történik, a kihajtás a Széchenyi téren keresztül a Hunyadi utcán zajlik. A Kossuth téri mélygarázs elérését az Irgalmasok utcájának déli, köz előtt megnyitott szakasza bonyolítja. A Városháza, illetve a Megyeháza előtti burkolt felület alkalmas 3-4 autó együttes, ideiglenes parkoltatásához.

Buszközlekedés

A tér környezetének kialakítása a buszközlekedés figyelembevételével történt. Az közlekedési terek méretezése megfelelő a közösségi közlekedés számára, az használt anyagminőségek szintén. Ugyanakkor úgy gondoljuk, hogy szükséges a belvárost megkerülő buszforgalmú útvonal kialakítása.

Gyalogos- és kerékpáros közlekedés

A teljes térterület gyalogos-elsőbbségű – vegyes, kerékpáros használatlaltal, ami lehetővé teszi, hogy a téren ne legyen „külön” kerékpársáv kijelölve, viszont a kerékpárosoknak sebességkorlátozást kell betartaniuk.

VILLAMOS KÖZMŰ

Jelen állapotában a világítási berendezés vegyes képet mutat, különböző korok műszaki színvonalát hordozza. A szükségnek és feladatának nagyjából megfelel, de esztétikai szempontból kifogásolható. A közvilágítási lámpák világítótestjeit évekkel ezelőtt megvalósított program keretében kicserélték. Az energiaellátó hálózat rendszerének megváltozása lehetővé teszi, hogy a közvilágítás oszlopait kifejezetten világítás célú oszlopokra cseréljék. Az átalakításra kerülő téren általános közvilágítás és díszvilágítási rendszereket terveztünk. Az új világítási berendezések természetesen földkábeles táplálást kapnak. A lámpák kiválasztásánál a kedvező világítási paraméterek és az energiatakarékosság alapvető szempontja mellett, az oldalról látszó zavaró kápráztatás és a környezet felé elszóródó – a világítás hatékonyságát amúgy is jelentősen csökkentő fényszennyezés – elkerülésére is törekedtünk.

A közút nyomvonalán oszlopokon elhelyezett, az út fölé tartókaron kismértékben benyúló lámpákat terveztünk. Egy oszlopra egy lámpatest kerül. A kisebb szélességű utcákban a függesztett világítótesteket – a közép magas fénypontú lámpákkal megegyező típusú – falikarokra cseréltük.

A világítási rendszer kezdőpontja a közvilágítási kapcsoló berendezés. Innen látjuk el az új világítási hálózatrészt és innen kell betáplálást biztosítani azon világítási hálózatoknak, melyeket az átépítés érint. A díszvilágítás lámpái a közvilágítási hálózatra csatlakoznak. A díszvilágítás a közvilágítással egyidejűen működik, de attól független kikapcsolás lehetőségét biztosítjuk. A földkábeleket a villamos energiaellátó kábelek előírásainak megfelelő mélységben kell elhelyezni, közműkeresztezés esetén megfelelő hosszban védőcső v. téglaelválasztást kell alkalmazni. A közutak alatti átvezetések céljára védőcsöveket kell lefektetni.

Az engedélyezési tervezés megkezdése előtt el kell dönteni, hogy a rekonstrukció kapcsán elkészülő új hálózatokat valamelyik irányban kívánják-e belátható időn belül a rekonstrukcióhoz hasonló kivitelben folytatni, mert ebben az esetben a rendszerek méretezésénél erre is figyelemmel kell lenni, különös tekintettel arra, hogy a későbbiekben, a már elkészült területet ne kelljen bolygatni, tönkretenni.

A rendezvények technikai kiszolgálásának színvonalát nagy mértékben elősegíti, ha a tér átépítésével párhuzamosan kiépítésre kerül egy térszín alatti elektromos (erős- és gyengeáram, energiaellátás és hangosítás) ellátórendszer, burkolatba rejtett csatlakozási lehetőségekkel. Szintén rendezvények idejére érdemes egy másodlagos, tetőkre rejtett reflektorvilágítási rendszer kiépítésére gondolni, amely segíthetne a középben „lenyomott” fényűrésű terek.

Külön – „láthatatlan” – hálózatot jelent a téren és környékén igénybe vehető ingyenes Internet-elérés kiépítése, egy ún. WiFi hálózat formájában.

VÍZELLÁTÁS

A szükséges víznyomás előállítása és a dísz-vízkepek szabályozása a medencék közelében, térszín alatti aknában elhelyezett szivattyúk, nyomákszabályzó gépészet és vezérlőberendezések feladata. A szükséges vízmennyiség kivételére az utca alatt haladó, valamint a területet behálózó vízálózat gerincvezetékéről nyílik lehetőség. A tervezési területen található valamennyi díszkút a városi vízálózatra nyomákszabályzó berendezésen keresztül kapcsolódik. Az elhasználdott vizet a leeresztő csomópontokon keresztül a csatornahálózatába lehet vezetni.

A 21. század egyik legnagyobb kihívása lesz az ivóvizek megőrzése. Törekedni kell arra, hogy az alkalmazott technika és technológia korszerű módon kezelje a vízhasználat és vízfogyasztás szükségleteit és egyúttal védje az értékes és sérülékeny vízálózatot. Ennek érdekében szükséges korszerű visszacsapó szelepekkel ellátni mind a köztéri kutakat, mind a vízjáték medencéit.

A korszerű megoldások között említhetjük a környezeti feltételekhez alkalmazkodó elektronikus vezérlőberendezéseket, melyek nem csak a vízjátékot, de akár egy egyszerű csobogó működését is képes a környezet igényeihez igazítani. A jövő szükségessé teszi az olyan intelligens rendszerek alkalmazását, melyek pl. az időjárás változására reagálva esőben elzárja és nem pazarolja a drága vizet, vagy a kánikulában bekapcsolja a porlasztó fejeket és párafüggönnyel hűti a környezetét kellemes mikroklímát teremtve és óvva szervezetünk egészségét. Ugyanitt láthatjuk azokat a megoldásokat, amelyek – az energia megtakarítás okán – a szemléltők hiányában visszavesznek a vízjáték intenzitásából és csak akkor kapcsolnak rá, ha közelükbe megyünk.

Kardinális kérdés, hogy a vízjátékok és csobogók milyen vizet használjanak? A hálózati ivóvíz drága. A visszaforgatott emberi fogyasztásra kevésbé alkalmas és a párolgás miatt pótolni kell. Egy ilyen frekvenciált téren szükség van elérhető ivóvízre, de nem feltétlenül minden pontján! Érdemes a vízi attrakciók esetén visszaforgatott vízzel gazdálkodni.

Az alaprendszer működésétől független alrendszerekkel növelhető a tér és a közterület ezen frekvenciált részének komfortfokozata. Burkolatba süllyesztett szekrények kombinálhatók vízvételi pontokkal. A szekrény kiemelése, vagy kinyitása után hozzáférhetővé válnak ezek a csatlakozók és ezzel a technikai megoldással sokszorosára gyorsítható a tér tisztítása, illetve növelhető az ideiglenesen a teret foglaló rendezvények sokfélesége. A gyors tisztíthatóság felgyorsítja a rendezvények cserélhetőségét.

Nem utolsó szempont, hogy kánikulai napokon ezekhez a pontokhoz párasztó-permetező póznákat is lehet kapcsolni, amik segítségével a tér mikroklímájának hatékony befolyásolására –, hűtésére – nyílik lehetőség. Amennyiben igény mutatkozik rá, úgy a teret dézsás növényzettel, virágládákkal is fel lehet díszíteni, hisz ezekhez a pontokhoz ideiglenes öntözőrendszer is csatlakoztatható.

Fontos pár szót ejteni a használt, vagy felesleges víz elvezetéséről. Az egyre gyakoribb és egyre jelentősebb esők egyre jobban terhelik a város csapadécsatorna hálózatát. Amennyiben a vízjáték medencéi és a csobogók is folyamatosan terhelik, úgy akár visszaduzzasztás is történhet, ami szennyezett víz megjelenését eredményezheti a kifolyóknál. Az így elszennyeződött medencék sem nem esztétikusak, sem nem

higiénikusak. Korszerű megoldás adható ezekre a problémákra is. Amennyiben intelligens rendszer vezérli a kutakat és medencéket, úgy a felesleges víz leeresztését is tudja szabályozni. Mivel automatika zárja és nyitja a leeresztőt, így az képes megóvni a visszaduzzasztástól, vagy akár a rendszert a túlterheltség alatti leeresztés miatt bekövetkező anomáliáktól.

Maga az intelligens vízjáték-vezérlő számtalan problémára jelent megoldást, de nem szabad elfeledkezni arról, hogy működésének feltétele az alapos és körültekintő tervezés, ami mind az ökológiai, mind az ökonómiai szempontokat figyelembe veszi és létével, működésével segíti környezetünk jobbá és élhetőbbé tételét.